

Список використаних джерел:

1. Лекарственные растения мировой флоры: энциклопед. справочник / Н.В. Попова, В.И. Литвиненко, А.С. Куцанян. - Харьков: Диска плюс, 2016. - 540 с.
2. Сучасна фітотерапія: навч. посіб. / С.В. Гарна, І.М. Владимірова, Н.Б. Бурд та ін. - Харків: «Друкарня Мадрид», 2016. - 580 с.
3. Державна Фармакопея України. 2-е вид. Доповнення 3. Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2018. - 416 с.
4. European Pharmacopoeia. 8.0. Strasbourg: Council of Europe, European Directorate for the Quality of Medicines, 2013. 3655 p.
5. Dallaku, K., Sota, L., Boriçi, B., & Haxhinasto, S. (2014). Micropropagation of *Rosa canina* Through Axillary Shoot Proliferation. *Journal of Environmental Science and Engineering*, 3(12), 734–738.
6. Samiei, L., Davoudi Pahneshkolayi, M., Tehranifar, A., & Karimian, Z. (2021). Organic and inorganic elicitors enhance in vitro regeneration of *Rosa canina*. *Journal, genetic engineering & biotechnology*, 19(1), 60. <https://doi.org/10.1186/s43141-021-00166-7>
7. Guler, S., Kayis, A. S., Sener, E., & Guler, T. (2015). Effect of IBA on rooting of *Rosa canina* hardwood cuttings. *International Journal of Advanced Research*, 3(1), 162–167.

УДК 633.16:631.527

РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧІ ПРИЙОМИ ВИРОЩУВАННЯ ЯЧМЕНЮ ОЗИМОГО ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ТА ЗАСТОСУВАННЯ БІОПРЕПАРАТІВ

Кувшинова А.О. доктор філософії (PhD), асистент
Миколаївський національний аграрний
університет, м. Миколаїв

На сьогоднішній день однією із актуальних культур вітчизняного аграрного виробництва що досі має величезний попит є ячмінь озимий. Сталість отримання врожаю, рівень урожайності і якості зерна у цілому окреслюються біологічними особливостями сортів.

Ця культура посідає вагоме місце у структурі посівних площ завдяки високим кормовим і продовольчим якостям зерна, широкій адаптивності до ґрунтово-кліматичних умов та економічній доцільності вирощування. А стабільність отримання врожаю, рівень урожайності та якість зерна значною мірою залежать від біологічних особливостей сортів, їхньої реакції на технологічні заходи вирощування та умов середовища. Рациональний підбір сортів і впровадження сучасних ресурсозберігаючих технологій є запорукою підвищення ефективності виробництва ячменю озимого та забезпечення продовольчої безпеки держави [1,2].

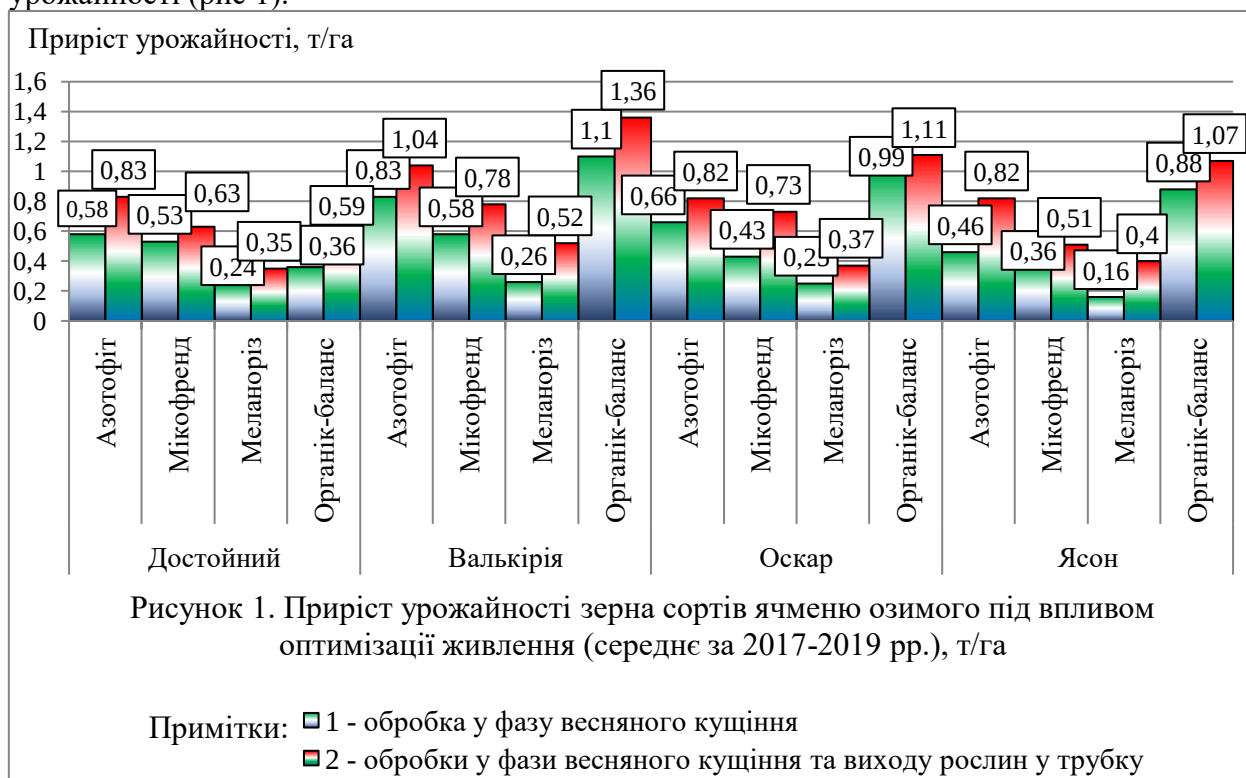
Застосування біопрепаратів на посівах зернових культур набуває особливої актуальності в умовах посилення аридності клімату та зростання частоти посух у Південному Степу України. У таких умовах саме біологічні засоби стимулювання росту та підвищення стресостійкості рослин ячменю озимого виступають ключовим елементом адаптивних технологій вирощування, спрямованих на зменшення негативного впливу абіотичних факторів і забезпечення стабільного формування врожаю [3].

Біопрепарати сприяють активізації мікробіологічних процесів у ґрунті, покращенню живлення рослин, підвищують їхню толерантність до водного дефіциту та сприяють раціональному використанню природних ресурсів [4].

Мета нашого дослідження – агроекологічне обґрунтування доцільності застосування біопрепаратів на посівах сортів ячменю озимого в основні фази вегетації.

Польові дослідження були проведені протягом 2016-2019 рр. з чотирма сортами ячменю озимого: Достойний, Валькірія, Оскар і Ясон в Навчально-науково практичному центрі Миколаївського НАУ. Взяті на вивчення сорти висівали в оптимальні для даної кліматичної зони терміни. Схема досліду включала наступні біопрепарати у формі позакоренових підживлень: 1. Контроль (обробка водою); 2. Азотофіт; 3. Мікофренд; 4. Меланоріз; 5. Органік-баланс. Позакореневі листові підживлення ячменю озимого проводили одноразово у фазу весняного кущіння та двічі за вегетацію, окрім кущіння ще й на початку виходу рослин у трубку. Попередником ячменю озимого був горох.

Нашими дослідженнями доведено, що сорти ячменю озимого позитивно реагували на підживлення біопрепаратами. Особливо це позитивно впливало на приріст урожайності (рис 1).

Так, за підживлення сортів ячменю озимого біопрепаратами найбільший приріст урожайності становив за обробки біопрепарату Органік-баланс на рівні – 1,36 т/га. Серед досліджуваних сортів, то найбільш позитивно реагував на підживлення біопрепаратами сорт ячменю озимого Валькірія. А менш продуктивним був сорт Достойний, що сформував приріст урожайності на рівні 0,58-0,83 т/га в залежності від кількості обробок та біопрепаратів. Щодо кількості обробок, то приріст урожайності ячменю озимого був більшим в середньому по всім біопрепаратам та сортам за дворазового підживлення у фазу весняного кушіння та вихід в трубку.

Таким чином, усі досліджувані препарати продемонстрували високу ефективність дії та можуть бути віднесені до оптимальних і екологічно безпечних засобів у ресурсозберігаючих технологіях вирощування зернових культур. Серед них найвищі результати за рівнем та приростом урожайності зерна забезпечили біопрепарати Азотофіт та Органік-баланс, які відзначаються високою екологічною ефективністю та

стабільним впливом на ріст і розвиток рослин. Серед досліджуваного сортового складу то пріоритетним сортом можна вважати сорт ячменю озимого Валькірія

Перевагою використання біопрепаратів є те, що вони не проявляють канцерогенної та кумулятивної дії, оскільки в їх основі лежать штами мікроорганізмів, виділених із природних форм. Крім того, такі препарати є економічно доцільними, зручними у застосуванні та швидкодіючими, що робить їх перспективними компонентами ресурсозберігаючих технологій у сучасному агровиробництві.

Список використаних джерел:

1. Заєць С.О., Балян І.В., Онуфран Л.І., Юзюк С.М. Урожайність різних сортів ячменю озимого в умовах Південного Степу. Аграрні інновації. 2023. № 19. С. 52–56
2. Гамаюнова В.В., Кувшинова А. О. Фотосинтетична діяльність ячменю озимого залежно від особливостей сорту та біопрепаратів. Аграрні інновації. 2023. № 18. С. 156–162.
3. Кувшинова А.О. Вплив ресурсозберігаючих прийомів живлення на врожайність і якість зерна ячменю озимого в умовах Південного Степу України. Всеукраїнська науково-практична конференція «Перлини степового краю» (23-25 листопада 2022 р.). Миколаїв, 2022. С. 36-38.
4. Кувшинова А.О. Вплив ресурсозберігаючих прийомів живлення на врожайність і якість зерна ячменю озимого в умовах Південного Степу України. Міжнародна науково-практична конференція-Міжнародний форум «Продовольча безпека України в умовах війни і післявоєнного відновлення: глобальні та національні виміри». Миколаїв, 2023. С.200-202.